

ปัจจัยทำนายการเกิดกลุ่มอาการตอบสนองการอักเสบทั่วร่างกาย
ของผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดช่องท้องในระยะ 24 ชั่วโมงหลังผ่าตัด

ยุพยงค์ กุลโพธิ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลผู้ใหญ่)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2556

Copyright by Mahidol University

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

ปัจจัยทำนายการเกิดกลุ่มอาการตอบสนองการอักเสบทั่วร่างกายของผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดช่องท้องในระยะ 24 ชั่วโมง หลังผ่าตัด

PREDICTORS FOR SYSTEMIC INFLAMMATORY RESPONSE SYNDROME IN PATIENTS POST ABDOMINAL SURGERY WITHIN THE FIRST 24 HOURS

อุษยงค์ กุลโพธิ์ 5437272 NSAN/M

พย.ม. (การพยาบาลผู้ใหญ่)

คณะกรรมการปรึกษาวิทยานิพนธ์ : อรพรรณ โตสิงห์, พย.ค., สุพร คณัญญ์กุล, พย.ค., สุณิรัตน์ คงเสรีพงศ์, พ.บ., ว.ว.(วิสัญญีวิทยา)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงบรรยาย เพื่อศึกษาอำนาจการทำนายของสภาพร่างกายก่อนการผ่าตัด คำนีวมวลกาย สภาพผู้ป่วยระหว่างผ่าตัด กับการเกิดกลุ่มอาการตอบสนองการอักเสบทั่วร่างกายของผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดช่องท้องในระยะ 24 ชั่วโมงหลังผ่าตัดกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ป่วยโรคระบบทางเดินอาหาร ตับและทางเดิน น้ำดี 90 รายที่มีการนัดหมายล่วงหน้า เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบประเมินสภาพร่างกายก่อนการผ่าตัด แบบบันทึกคำนีวมวลกาย แบบประเมินสภาพผู้ป่วยระหว่างผ่าตัด และแบบประเมินกลุ่มอาการตอบสนองการอักเสบทั่วร่างกาย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก

การศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 52) อายุเฉลี่ย 62.36 ปี (S.D.=15.05) สภาพร่างกายก่อนการผ่าตัดส่วนใหญ่อยู่ในระดับ 3 (ร้อยละ 52.2) ค่าเฉลี่ยที่ 2.46 (S.D. = 0.60) คำนีวมวลกายเฉลี่ย 23.78 กก/ม²(S.D. = 9.72) ค่า Surgical Apgar score เฉลี่ย 6.34 คะแนน (S.D.=1.98) และพบว่าผู้ป่วยร้อยละ 70 เกิดกลุ่มอาการตอบสนองการอักเสบทั่วร่างกายในระยะ 24 ชั่วโมงหลังผ่าตัด โดยสภาพร่างกายก่อนการผ่าตัด (OR = 3.970; 95% CI 1.392-11.326, $p = .010$) สภาพผู้ป่วยระหว่างผ่าตัด (OR = 0.202; CI 0.84 - 0.482, $p = .000$) และคำนีวมวลกาย (OR = 0.604; 95%CI 0.339-1.081, $p = .089$) สามารถร่วมกันทำนายการเกิดกลุ่มอาการตอบสนองการอักเสบทั่วร่างกายในระยะ 24 ชั่วโมงหลังผ่าตัด โดยอธิบายความผันแปรในสมการโลจิสติกได้ ร้อยละ 48.30 ($R^2 = .483, p < .05$)

จากผลการศึกษาผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า ผู้ป่วยผ่าตัดช่องท้องทุกราย ควรเฝ้าระวังในผู้ป่วยที่มีค่า ASA มากกว่าหรือเท่ากับ 2 และคำนวณสภาพผู้ป่วยระหว่างผ่าตัดด้วย Surgical Apgar score เฝ้าระวังต่อเนื่องในผู้ป่วยที่มีค่าคะแนนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 6 คะแนน เนื่องจากสามารถทำนายการเกิดกลุ่มอาการตอบสนองการอักเสบทั่วร่างกายในระยะ 24 ชั่วโมงหลังผ่าตัดได้

คำสำคัญ: ผ่าตัดช่องท้อง/คำนีวมวลกาย/สภาพผู้ป่วยระหว่างผ่าตัด/กลุ่มอาการตอบสนองการอักเสบทั่วร่างกาย

PREDICTORS FOR SYSTEMIC INFLAMMATORY RESPONSE SYNDROME IN PATIENTS POST ABDOMINAL SURGERY WITHIN THE FIRST 24 HOURS

YUPHAYONG KULPHO 5437272 NSAN/M

M.N.S. (ADULT NURSING)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: ORAPAN THOSINGHA, D.N.S.,
SOPORN DANAIDUTSADEEKUL, D.N.S.,
SUNEERAT KONGSAYREEPONG, M.D.,M.Sc., FRCAT.,**ABSTRACT**

This descriptive research aimed at studying patient's preoperative physical status, body mass index, and intraoperative status on the occurrence of Systemic Inflammatory Response Syndrome (SIRS) within 24 hours post operation among patients who underwent abdominal surgery. The study sample comprised 90 patients who obtained elective surgeries at a university hospital in metropolitan area of Bangkok. Data collection was conducted by utilizing ASA classification, BMI scale, Surgical Apgar score, and the SIRS scale. Logistic regression analysis was employed for data analysis.

The majority of the sample were male (52%) with an average age of 62.36 years (S.D.=15.05) and 52.2% of them had an ASA classification of 3 and an average of 2.46 (S.D. = 0.60). The average BMI was 23.78 Kg/m² (S.D. = 9.72) and the average Surgical Apgar score was 6.34 (S.D. = 1.98). In regard to the occurrence of SIRS, it was found that 70% of patients experienced post operative SIRS within 24 hours after surgery. Patients preoperative physical status (OR = 3.970; 95%CI 1.392-11.326, *p* = .010), intraoperative status (OR=0.202; 95%CI 0.84-0.482, *p*=.000), and body mass index (OR = 0.604; 95%CI 0.339-1.081, *p*=.089) could together predict and explain the variance of SIRS at 48.30% ($R^2 = .483$, *p* < .05).

The results of the study lead to the recommendation that all patients undergoing abdominal surgeries should be monitored for occurrence of SIRS within 24 hours. In particular, those who have an ASA classification of 2 and above, as well as a Surgical Apgar score of 6 or less should be closely monitored continuously after receiving the operation.

**KEY WORDS: ABDOMINAL SURGERY / BODY MASS INDEX / SURGICAL APGAR
SCORE / SYSTEMIC INFLAMMATORY RESPONSE SYNDROME**

155 pages